

КАФЕДРИ ФІЗИОТЕРАПІЇ, КУРОРТОЛОГІЇ ТА ВІДНОВЛЮВАНОЇ МЕДИЦИНИ ХАРКІВСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ — 90 РОКІВ!

В 1927 році в Харкові, на базі Українського інституту удосконалення лікарів, була організована кафедра фізіотерапії. Необхідність в цьому була пов'язана з нестачею в країні лікарів-фізіотерапевтів. Очільником кафедри став відомий український вчений, знавець курортної справи, терапевт, професор Євгеній Абрамович Черніков. Підбір ним викладачів, наявність хорошої бази (перша міська лікарня), організація наукової лабораторії на кафедрі сприяли швидкому налагодженню навчального процесу та початку наукової діяльності.

Послідовники проф. Е.А. Чернікова — професор А.П. Корхов і В.О. Співаков — успішно продовжували удосконалювати навчання на кафедрі основ фізіотерапії та курортології.

З 1939 року, на протязі послідуєчих 35 років, кафедрою завідував відомий фізіотерапевт та курортолог проф. Григорій Львович Каневський, визначний клініцист, блискучий організатор. На кафедрі навчали і підвищували свій професіоналізм фізіотерапевти та курортологи на відстані від Ленінграду до Далекого Сходу. Провалились виїзні навчальні цикли на курорти країни. Були проведені фундаментальні дослідження механізму дії мінеральних вод Харківського ярусу багатьох фізіотерапевтичних преформованих чинників та методів: медикаментозного електрофорезу, імпульсних струмів, е.п. УВЧ, дециметрових хвиль. Був зроблений значний внесок в оптимізацію лікування внутрішніх хвороб (гіпертонічної хвороби, ревматоїдного артрити, захворювань печінки). Всі викладачі кафедри захистили кандидатські дисертації. Г.Л. Каневський став почесним членом Всесоюзного наукового товариства фізіотерапевтів та курортологів.

Колектив кафедри завжди своєчасно реагував на проблеми охорони здоров'я країни. Тому проф. Л.Д. Тондій, який керував кафедрою з 1974 по 2013 рік, особливу увагу приділяв оптимізації навчального процесу. Так, викладачі кафедри пройшли навчання в Центральному інституті удосконалення лікарів, в Воєнно-медичній академії, в Київському та Українському інституті удосконалення лікарів, в профільних інститутах, що сприяло організації та проведенню інноваційних циклів тематичного удосконалення «Фізіотерапія в кардіології», «Фізичні чинники в практиці сімейного лікаря», «Фізичні чинники в лікуванні дітей» а також проведенню короткострокових циклів для інтернів клінічних кафедр.

Колектив кафедри відпрацював систему навчання фізіотерапевтів та курортологів «через все життя», впроваджену в практику Правління ВАФК. Були підготовлені та видані методичні рекомендації кафедри щодо самостійної роботи лікарів під час навчання в системі післядипломної освіти. Велику увагу приділяли навчанню на кафедрі лікарів з близького та далекого зарубіжжя — з Африканського континенту, Індії, Близького Сходу. На кафедрі проходили стажування викладачі з Північної Кореї та з медичних вузів України (Київ, Донецьк, Суми, Полтава, Харків та ін.). При необхідності кафедра готувала також середній медичний персонал для фізіотерапевтичної служби. Тільки за останні 10 років на кафедрі навчалось біля 3500 лікарів!

Запорукою успішного проведення навчання завжди була навчальна база кафедри. У кафедрі це клінічна лікарня «Укрзалізниці» (8 клінічних відділень), міський диспансер протирадіаційного захисту, три міські поліклініки (одна з них дитяча) та чотири різнопрофільні санаторії: «Березівські мінеральні води», «Роща», «Ялинка» та санаторій імені Гоголя (Миргород).

Кафедра завжди була кузнею науковців. Так, за останній час на кафедрі підготовлено 8 докторів медичних наук та 37 кандидатів медичних наук. Успішному завершенню дисертаційних робіт та планових багаторічних наукових досліджень сприяла організація

на кафедрі наукової лабораторії, де провадилися дослідження на самому високому рівні (визначення амінокислот, компонентів сполучної тканини, ферментів, а також створення нових методик лікування з використанням медикаментозного електрофорезу (вивчено 12 препаратів), проведення визначення стану мікроциркуляції та ін.). Наукові здобутки колективу кафедри підтверджені 50 патентами та 102 раціоналізаторськими пропозиціями. Представники кафедри приймали участь в роботі всіх Українських з'їздів, конгресів, науково-практичних конференцій щодо проблем фізіотерапії та курортології, а також в форумах на Кіпрі, Угорщині, Чехії та інших країнах.

На кафедрі успішно проводиться консультативно-лікувальна робота. Цьому сприяє й те, що всі викладачі кафедри мають другу клінічну спеціальність — (терапевт, кардіолог, невропатолог, фтизіатр, педіатр, організатор охорони здоров'я).

З самого початку своєї діяльності колектив кафедри працював в тісному контакті з курортами та санаторіями країни. Проводилися на виїзді навчальні цикли (Закарпаття, Хмільник, Євпаторія, Далекий Схід, Сибір, Краснодарський край, Кабардино-Балкарія, Слов'янськ, Слов'яногірськ та ін.).

Вчені кафедри постійно допомагали санаторіям Харківщини: проводили консультації, впроваджували нові методики, організовували науково-практичні конференції, керували науково-дослідною роботою.

Вчені кафедри приймали активну участь в підготовці лікувальних стандартів по фізіотерапії для курортів та санаторіїв України (проф. Л.Я.Васильєва-Лінецька, проф. О.М. Роздільська). Проф. Л.Д.Тондій в правлінні ВАФК очолював комісію щодо підвищення професіоналізму лікарів-фізіотерапевтів та курортів і санаторіїв.

Колектив кафедри активно співпрацює з органами охорони здоров'я. Завідувачі кафедри протягом багатьох років очолювали міську фізіотерапевтичну службу (проф. Г.Л.Каневський — 30 років, проф. Л.Д.Тондій — 35 років). Працівники кафедри консультують лікарів, що готуються до атестації, приймають участь в проведенні експертної оцінки роботи фізіотерапевтичних відділень, пропонують нові ефективні методики лікування

Враховуючи досвід кафедри в успішному проведенні навчального процесу, з 1998 року вона була визначена опорною серед однопрофільних кафедр в системі післядипломної освіти. В кінці кожного року проводяться навчально-методичні наради з участю викладачів кафедри фізіотерапії КНМАПО та інших профільних кафедр, на яких розглядаються питання щодо оновлення програм, включення в навчальний процес нових лекцій, семінарів; також проводиться обговорення прочитаних лекцій, обмін науковими здобутками, посібниками, новою літературою.

З 2015 року керівник кафедри проф. О.К. Зінченко. Кафедра успішно готує кадри для охорони здоров'я України, виконує лікувально-консультативну роботу, проводить дослідження з використання фізичних чинників в комплексному лікуванні коморбідних станів. Крім того, кожен професор кафедри веде свій науковий напрямок, а саме: проф. О.К.Зінченко займається проблемою щодо впливу фізичних чинників на механізми адаптації у хворих та здорових; проф. Л.Д.Тондій веде напрямок «Оптимізація захисних сил організму фізичними чинниками»; проф. Л.Я.Васильєва-Лінецька — «Реабілітація хворих з неврологічними захворюваннями з позицій фізичної і реабілітаційної медицини»; проф. О.М.Роздільська — «Лікування фізичними чинниками хворих з коморбідними станами»; проф. О.М.Нечипуренко впроваджує лікувальні фізичні чинники в педіатрію з метою мобілізації механізмів саногенезу у дітей.

Сьогодні колектив кафедри приймає активну участь в імплементації, розвитку та підготовці до навчання лікарів в Україні нової сучасної лікарської спеціальності «Фізична і реабілітаційна медицина».

Побажаємо подальших успіхів у роботі колективу цієї відомої в країні кафедри-трудівниці.